

Høringsnotat - om fiskeritiltak i Oslofjorden

Nærings- og fiskeridepartementet og Klima- og miljødepartementet sender med dette på høring forslag til fiskeritiltak som kan bidra til å bygge opp fiskebestandene og et velfungerende økosystem i Oslofjorden. I etterkant av høringen vil det tas stilling til hvilke tiltak som skal innføres.

Høringsfristen er 22. april 2025.

Høringer er åpne, og alle kan sende innspill til oss. Vi ber om at høringssvar sendes digitalt ved å benytte skjemaet for høringssvar på www.regjeringen.no.

Innhold

Bakgrunn - Situasjonen i Oslofjorden	2
Gjeldende reguleringer i Oslofjorden	2
Om tiltakene som foreslås	3
Nærings- og fiskeridepartementets vurderinger og forslag til tiltak i fisket etter saltvannsfisk	5
Klima- og miljødepartementets vurderinger og forslag om tiltak i fisket etter anadrom laksefisk.....	14
Økonomiske og administrative konsekvenser av forslagene.....	17
Generelt.....	17
Fritidsfiske	17
<i>Fritidsfiske etter marine arter</i>	17
<i>Fritidsfiske etter anadrom laksefisk</i>	18
Yrkesfiske	19
Fiskemottak	19
Forslag til lokal forskrift om regulering av fiske i Oslofjorden.....	20
Utkast til forskrift om endringer i forskrift 15. mars 2021 nr. 797 om fiske etter anadrome laksefisk i sjøen.....	23

Bakgrunn - Situasjonen i Oslofjorden

Oslofjorden har historisk vært et viktig område for fiskerinæringen i sør. Fisket etter brisling og sild har vært viktig, og det var også tidligere et betydelig torskefiske i fjorden. Bunntåling etter reke ble introdusert i 1899 og vokste gradvis til å bli det viktigste fiskeriet, og er i dag dominerende. Det ligger flere lokale fiskemottak langs fjorden, og fiskerinæringen er av stor betydning i flere lokalsamfunn.

Oslofjorden er også et svært viktig område for fritidsfiske, som har vært med på å forme kystkulturen i denne regionen. Det biologiske grunnlaget for både yrkesfiske og fritidsfiske i fjorden har vært nedadgående over flere år, og mange som lever tett på fjorden har vært vitne til økende forurensing, og nedgang i flere fiskebestander.

Tilstanden for miljøet i Oslofjorden er svært alvorlig. Fjordområdet ligger langs det tettest befolkede området i Norge, og er som følge av dette gjenstand for mange ulike påvirkningsfaktorer. Avrenning fra store deler av østlandsområdet har sine utløp i Oslofjorden, og utslipp fra kommunale avløp og avløp i spredt bebyggelse samt avrenning fra landbruket, er i tillegg til fiskeri blant de største påvirkningene på Oslofjorden. I ytre del av Oslofjorden vurderer Havforskningsinstituttet at høsting, miljøgifter, mikroplast, fysisk påvirkning og næringsalter gir størst bidrag til risiko for samlet påvirkning. I tillegg påvirker klimaendringene miljøet og forsterker effektene av menneskelig aktivitet. Store deler av Oslofjorden har som følge av disse påvirkningsfaktorene moderat økologisk tilstand og dårlig kjemisk tilstand etter vannforskriftens kvalitetselementer. Oslofjorden er påvirket fra mange kanter, og det er mange hensyn som skal avveies i forvaltningen av fjorden. På grunn av den uvanlige miljøtilstanden er det også stor usikkerhet knyttet til hvilke effekter man kan forvente fra gjennomføring av enkelttiltak.

Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv ble lagt frem i mars 2021. Regjeringen følger aktivt opp tiltaksplanen, og er i gang med et krafttak for Oslofjorden med et særlig fokus på de største påvirkningene. Målene med tiltaksplanen er at fjorden skal oppnå god miljøtilstand, viktige naturverdier skal restaureres, det biologiske mangfoldet i fjorden skal ivaretas, og et aktivt friluftsliv skal fremmes. Å nå disse målene forutsetter en samordnet bruk av virkningsfulle tiltak mot de viktigste påvirkningene. Tiltaksplanen inneholder 63 tiltak og 19 punkter for kunnskapsinnhenting.

Gjeldende reguleringer i Oslofjorden

I 2019 ble følgende reguleringer innført for å bygge opp kysttorskbestanden i Oslofjorden:

- Forbud mot å fiske torsk i Oslofjorden innenfor grunnlinjen fra og med Vestfold og Telemark og til grensen mot Sverige. Forbudet gjelder hele året. Fisker du i dette området og får en torsk skal du løsne den forsiktig fra redskapet og sette den forsiktig ut i sjøen igjen.

- Forbud mot alt fiske i gyteperioden for torsk innenfor 14 definerte gyteområder fra Lindesnes langs Skagerrakkysten, i Oslofjorden og til grensen mot Sverige. Forbudet gjelder fra og med 1. januar til og med 30. april. Forbudet gjelder ikke laks, sjøørret og annen anadrom fisk. Videre tillates undervannsjakt.
- Forbud mot å fiske med bunnsatte garn hele året innenfor grunnlinjen fra og med Vestfold og Telemark til grensen mot Sverige. Denne regelen kommer i tillegg til det eksisterende forbudet mot fritidsfiske med garn på grunnere vann enn 25 meter, som gjelder i hele Skagerrak i perioden fra og med 1. juni til og med 15. august.

Tiltakene ble evaluert av Havforskningsinstituttet i 2022. Det ble konkludert med at det ikke var tegn til at bestandssituasjonen for torsk var endret i indre Skagerrak eller ytre- og indre Oslofjord siden tiltakene ble innført i 2019. Havforskningsinstituttets data viste stabilt lave fangster av torsk i hele tiltaksområdet, selv om årene 2017 og 2019 viste forholdsvis sterke årsklasser.

Rapporten viste også til at fraværet av torsk i indre Oslofjord knyttes til flere forhold, som dårligere vegetasjon på tidligere gode habitater, avrenning, næringsbelastning og formørkning av kystvannet. I tillegg peker klimaendringene mot mindre gunstige forhold for torskefisk i Skagerrak på sikt.

Rapporten vurderte at det fortsatt er potensiale for gjenoppbygging av lokale bestander av bunnfisk i Skagerrak og ytre Oslofjord, men at erfaringer fra andre steder i verden tyder på at en må forvente at en slik gjenoppbygging vil ta tid.

Tiltakene har nå virket i fem år, og det er fortsatt ikke tegn til bedring i torskebestanden.

Om tiltakene som er gjenstand for høring

Selv om det må forventes at det tar flere år før en ser effekter av tiltakene som er innført, har det nå gått lengre tid uten at det er observert ønsket effekt. Dette, i kombinasjon med den nedadgående utviklingen i fjorden, tilsier at det er behov for å vurdere sterkere tiltak. Bestandene av torsk og annen bunnfisk er nedadgående i fjorden, mens flere av de pelagiske bestandene er i relativt god tilstand. Direktefiske etter torsk er allerede forbudt, og bifangst av torsk i Oslofjorden er svært begrenset. Det er observert god rekruttering av torsk i ytre fjord, men mye tyder på at torskeyngelen ikke vokser opp. Fiskeridirektoratet understreker i sine faglige råd at torsken som art kanskje ikke alene er en god parameter for tilstanden i fiskesamfunnene i Oslofjorden i årene fremover.

Departementene har derfor valgt å sende på høring forslag til tiltak som vil redusere fangst av bunnfisk i yrkesfisket ytterligere, slik som fjerning av eksisterende dispensasjoner fra gjeldende reguleringer og innstramning i krav til tekniske innretninger som vil sørge for bedre seleksjon i fiske etter andre arter, som reke. Fiskeridirektoratet forventer at disse innstramningene vil gi noen positive økosystemeffekter.

Videre tilsier situasjonen i Oslofjorden at det også er behov for å vurdere tiltak som i større grad kan bidra til bredere økosystemeffekter. Dette kan være tiltak som reduserer bunnpåvirkning fra fiskeri og som reduserer uttaket av sentrale arter i næringsssystemet, slik som brisling. Videre foreslås det også det strengeste tiltaket i fiskeriforvaltning; nullfiskeområder der all form for fiske er forbudt.

Regjeringen ser behov for å begrense uttaket også fra fritidsfiske i Oslofjorden. I en risikoanalyse av ytre del av Oslofjorden har Havforskningsinstituttet kommet frem til at det på fiskeriområdet er fritidsfiske som bidrar mest til samlet risiko for økosystemet. Dette er knyttet til usikkerheten rundt uttaket av fisk fra fritidsfiske. Selv om mange fritidsfiskere følger gjeldende regler og i hovedsak fisker på pelagiske og anadrome arter i god tilstand, gjør det svært høye antallet fritidsfiskere det svært utfordrende å estimere uttaket. Andre utfordringer inkluderer varierende grad av kjennskap til gjeldende regler blant fritidsfiskere, samt omfattende utfordringer knyttet til kontroll av fritidsfiske i området.

Det foreslås derfor tiltak for å begrense redskapsbruken i fritidsfisket. Videre foreslås det at fritidsfiske inkluderes i det generelle forbudet mot alt fiske som foreslås i tre større nullfiskeområder. Det foreslås ikke særskilte tiltak i turistfisket. Turistfisket i Oslofjorden vurderes å være minimalt og turistfiske reguleres gjennom nasjonale forskrifter som er strengere enn for fritidsfisket og allerede i dag kun tillater bruk av håndholdt redskap. Forbudet mot fiske i de foreslåtte nullfiskeområdene vil også omfatte turistfiske.

Fiskeridirektoratet viser til at nullfiskeområder er det eneste tiltaket som kan bidra til at bredere økosystemgevinster kan oppnås i områder der tråling forbys. Det vises til at stengte områder for fiske har vært brukt som verktøy i flere sammenhenger, for eksempel stengte områder der det er korallforekomster, og områder som stenges der det er mye fisk under minstemål. Ved bruk av stengte områder for å beskytte koraller er det imidlertid kun bunnberørende fiske som forbys, og ved stengte områder grunnet undermålsfisk gjelder dette generelt for en kort periode. Å forby alt fiske, også fritidsfiske med håndholdte redskaper, i en lengre tidsperiode, er så langt et verktøy som ikke er testet i norsk fiskeriforvaltning i denne størrelsesordenen. Erfaringer fra andre land viser at områder som stenges for fiske gir mer fisk, større biomasse, og større forekomst av stor og eldre fisk og at artsmangfoldet øker. Effekten er raskest og tydeligst for arter som blir direkte påvirket av fiskeriene, såkalte målarter.

Oslofjorden er et svært miljøpåvirket område, og det er usikkerhet knyttet til hvordan økosystemet vil respondere på nullfiskeområder. Likevel viser Fiskeridirektoratet til at det ikke er tvil om at alternativ 3 vil ha positive effekter på økosystemet og spesielt forventes positive effekter for de artene som er stede innefor områdene som beskyttes. Departementene ønsker nå en grundig og inkluderende høringsprosess, og ber om innspill til hvert enkelt tiltak som foreslås. Flere av tiltakene vil være svært inngripende overfor både yrkesfiskere og fritidsfiskere. Regjeringen er derfor åpne for forslag til justeringer i de foreslåtte tiltakene dersom det kan legges til rette for ulike hensyn uten at effektene av tiltakene svekkes vesentlig. Videre er flere av tiltakene som foreslås delvis overlappende. Formålet er å presentere ulike muligheter og alternativer, slik at vi på bakgrunn av høringsinnspill kan sette sammen en effektiv og hensiktsmessig pakke med tiltak. For

eksempel kan forslaget om at fiske etter brisling og sild forbys i hele fjorden for fartøy over 13 meter være både et alternativ til, og et tillegg til, det foreslåtte forbudsområdet for alt fiske etter brisling og sild. Vi ber om at alle relevante forslag vurderes i høringsinnspillene, og at det inkluderes eventuell begrunnelse dersom noen tiltak er å foretrekke fremfor andre. Videre ber vi spesielt om høringsinnspill når det gjelder de foreslåtte nullfiskeområdene, og forventede effekter av slike tiltak.

Oslofjorden defineres som området innenfor grunnlinjen fra og med Vestfold og Telemark til grensen mot Sverige. Området kan sees i [Fiskeridirektoratets kartfunksjon](#).

Nærings- og fiskeridepartementets vurderinger og forslag til tiltak i fisket etter saltvannsfisk

Det tillates kun fritidsfiske etter fisk med håndholdte redskaper i Oslofjorden

Tiltaket innebærer et forbud mot fiske etter fisk med alle former for faststående bruk, slik som nedsenkede, ikke-bunnsatte garn, line, sniksnører, ruser og fisketeiner. Det innebærer også et forbud mot juksamaskin.

Datagrunnlaget i fritidsfisket er svært mangelfullt, men fiske med håndholdte redskaper er mest utbredt, og bruken av faststående redskaper i fiske etter fisk i Oslofjorden er begrenset. Dette begrenser effekten av tiltaket, men ettersom det totale fisketrykket fra fritidsfisket i Oslofjorden er høyt, forventes tiltaket likevel å ha en effekt. Forbudet mot faststående redskaper kan også redusere uønsket bifangst og redusere spøkelsesfiske.

Tiltaket vil få negative konsekvenser for enkelte fritidsfiskere. Konsekvensene begrenses imidlertid av at de fleste fritidsfiskere allerede i hovedsak fisker med håndholdte redskaper.

Fiskeridirektoratet har også pekt på at å begrense antall håndholdte redskaper hver fritidsfisker kan fiske med til enhver tid vil kunne bidra til å begrense beskatningen fra fritidsfiske noe. Departementets vurdering er at en begrensning i antall håndholdte redskaper vil ha svært begrenset effekt, og medføre store kontrollutfordringer. Dette foreslås derfor ikke som et tiltak i denne høringen.

Antall teiner som kan brukes i teinefiske av fritidsfiskere halveres (fra 20 til 10 stk. per person)

Fritidsfisket etter krabber og andre bunndyr enn fisk med teiner er viktig for mange. Fritidsfisket etter sjøkreps har økt betydelig de siste årene. Mengden teiner som benyttes er i områder og perioder av året stor, og det foreslås derfor å begrense antall teiner man til enhver tid kan benytte i Oslofjorden. Dette treffer hovedsakelig teinefiske etter taskekrabbe og sjøkreps. Tiltaket vil bidra til å stanse økningen i beskatning av sjøkreps og taskekrabbe, samt føre til reduksjon i bifangst av hummer, småtorsk og annen bunnfisk. En reduksjon i

antall teiner vil også bidra til å redusere spøkelsesfiske. Et lavere antall teiner er dessuten lettere å kontrollere.

En reduksjon i antall teiner som tillates i fritidsfiske vil få noen negative konsekvenser for fritidsfiskere som vil oppleve at omfanget av deres fiske begrenses. Departementet vurderer det likevel slik at friluftsopplevelser knyttet til fiske og muligheten til å drive matauk fortsatt vil opprettholdes selv om antall teiner som tillates reduseres.

Fiskeridirektoratet har vist til at det kan være et behov for å begrense antall teiner også i yrkesfisket, for hindre en eventuell vekst i dette fisket. Departementets vurdering er at dette tiltaket eventuelt må vurderes nærmere, i lys av hvilke tiltak fra denne høringen som blir innført. Dersom en fremtidig utvikling i dette fisket tilsier at antall teiner i yrkesfisket bør begrenses, vil en komme tilbake til dette på et senere tidspunkt.

Antall teiner som kan brukes i hummerfisket av fritidsfiskere halveres (fra 10 til 5 stk. per person)

Fritidsfisket etter hummer med teiner er svært viktig for mange. Samtidig er hummerbestanden sårbar og har blitt sterkt redusert over tid. Mesteparten av hummerfangstene blir tatt av fritidsfiskere, og fangsten blir ikke registrert. En reduksjon i fangststinsats etter hummer vil være positivt for bestanden. Mengden teiner som benyttes er i områder og perioder av året stor, og det foreslås derfor å halvere antall teiner man til enhver tid kan benytte i Oslofjorden. Hummerfisket er det eneste fritidsfisket som i dag krever registrering for å delta i fisket.

I likhet med tiltaket over vurderer departementet det slik at noen fritidsfiskere vil oppleve negative konsekvenser som følge av tiltaket, men at muligheten for friluftsopplevelser og å drive matauk opprettholdes.

Fiske etter reke med teine forbys i fritidsfisket

Dagens teinefiske etter reker er et relativt nytt fiskeri, som har økt i omfang de siste årene. Dette skyldes blant annet at det er utviklet nye, mer effektive og skånsomme teiner som er egnet for å fiske reke. Disse teinene er enkle å drifte fra fritidsbåter. Teinefiske etter reker i fritidsfiske kan også bidra til å øke beskatningen av reke i Oslofjorden, noe som ikke er ønskelig med tanke på dagens bestands- og kvotesituasjon.

Tiltaket vurderes å ha noen negative konsekvenser for fritidsfiskere. Likevel er dette fisket i dag relativt begrenset, og det vil fortsatt være mulig å drive et teinefiske etter andre arter. Konsekvensene vurderes derfor som svært begrenset.

Adgangen til å gi dispensasjon fra påbudet om sorteringsrist i fisket etter reke med rekestrål og fisket etter kreps med krepsetrål fjernes

Det er i dag forbud mot å fiske etter reke og kreps med trål uten å benytte sorteringsrist, som er en teknisk innretning som sørger for bedre seleksjon i fisket. Dispensasjonsadgangen ble opprettet for å legge til rette for videreføring av kaisalg som omsetningsform, fordi sorteringsristen reduserer muligheten for å ta vare på bifangst av fisk som er en del av driftsgrunnlaget for dem som driver med kaisalg. Dispensasjon kan kun gis til fartøy som drev med kaisalg som drifts- og omsetningsform før 1. desember 2018 eller for fartøy som kommer til erstatning for slikt fartøy, og der dette fisket utgjorde en vesentlig del av driftsgrunnlaget.

Det er historisk gitt 10 slike dispensasjoner, men kun to av disse er aktive i dag. For disse to aktørene vil en fjerning av dispensasjonsadgangen medføre investeringskostnader knyttet til innkjøp av sorteringsrist. Fiskeridirektoratet anslår at kostnadene for en ny sorteringsrist vil ligge mellom 20 000 og 30 000 kroner, inkludert montering. Ettersom rekestrålfartøyene i Oslofjorden hovedsakelig allerede fisker med sorteringsrist, vil den biologiske effekten av dette tiltaket antakelig være begrenset. Likevel tilsier den alvorlige situasjonen i Oslofjorden at dispensasjonsadgangen fra påbudet om sorteringsrist bør fjernes for å bedre selektiviteten i fisket så mye som mulig og redusere bifangst av fisk. Dette påvirker få fartøy, men fartøyene som har dispensasjon i dag vil miste deler av sitt driftsgrunnlag, og grunnlaget for å drive kaisalg i Oslofjorden vil svekkes betraktelig.

Bruk av oppsamlingspose og krepsespalte i fisket etter reker med rekestrål og fisket etter kreps med krepsetrål forbys

Det er i dag tillatt å benytte oppsamlingspose i fisket etter reke med rekestrål og kreps med krepsetrål i Nordsjøen og Skagerrak. Formålet med oppsamlingsposen er å ta vare på bifangst av større fisk. Kravet til maskevidde i oppsamlingsposen er strengere i Oslofjorden (160 mm) enn i resten av Nordsjøen og Skagerrak (120 mm). Dette sørger for at mindre fisk sorteres ut av fangsten. Det er også tillatt med krepseåpning i sorteringsristens underkant i fisket etter reker innenfor 4 nautiske mil av grunnlinjene i området sør for 62 °N og Skagerrak. Formålet med krepseåpningen er å ta vare på bifangst av sjøkreps.

Ved å forby oppsamlingspose og krepseåpning vil trålfartøyene miste en ikke-ubetydelig del av sitt næringsgrunnlag, og få reduserte fangster. Dette vil også treffe fiskerimottak, som omsetter både rekefangst og fangst av annen fisk. Rent praktisk er omstillingskostnadene for næringen som følge av dette tiltaket lave.

Å forby oppsamlingspose og krepseåpning vil redusere bifangst av torsk og annen bunnfisk, som vil bidra til formålet om å styrke fiskebestandene i Oslofjorden. Tiltaket er også i tråd med eksisterende forvaltningspraksis, for eksempel tillates ikke oppsamlingspose og krepseåpning nord for 62 grader nord.

Fiske med bunnsatte garn, line, snurrevad, ruser og annen redskap egnet til å fiske bunnfisk forbys i hele fjorden

Det er et svært begrenset fiske med konvensjonelle redskaper i Oslofjorden, og derfor vil både forventede biologiske effekter og samfunnsøkonomiske konsekvenser av dette tiltaket være begrenset. Likevel vil tiltaket ha en viss effekt i form av å begrense fangst og bifangst av bunnfisk og andre fiskeslag. Det vil også hindre en eventuell vekst i disse fiskeriene i årene fremover, som kanskje kan forventes ved ytterligere begrensinger i fisket med andre typer redskap og eventuell fjerning av gjeldende dispensasjoner. Selv om effektene ikke vil være betydelige, vil tiltaket bidra som del av en pakke med tiltak med formål om å begrense fangst av bunnfisk i Oslofjorden.

Fiskeridirektoratet har vist til at det kan være et behov for å begrense antall teiner også i yrkesfisket, for hindre en eventuell vekst i dette fisket. Departementets vurdering er at yrkesfisket med teiner er allerede svært begrenset. En reduksjon i antall teiner vil trolig føre til at de få som driver et slikt fiske vil måtte gå ut av fisket grunnet dårlig lønnsomhet. Videre begrenses allerede antall teiner av røktingsplikten på 7 dager. Dersom en fremtidig utvikling i dette fisket tilsier at antall teiner i yrkesfisket bør begrenses, vil en komme tilbake til dette på et senere tidspunkt. Dette tiltaket er ikke gjenstand for høring i denne prosessen.

Adgangen til å gi dispensasjon fra forbudet mot bunnsatte garn fjernes

Det er i dag et generelt forbud mot å fiske med bunnsatte garn i Oslofjorden. Dette tiltaket var en del av pakken med tiltak som ble innført i 2019 for å beskytte torsken i Oslofjorden. Det kan gis dispensasjon for fartøy som fisket med garn i området inntil 1. desember 2018 og der dette fisket utgjorde en vesentlig del av driftsgrunnlaget, eller for fartøy som kommer til erstatning for slikt fartøy. Dispensasjonen gjelder ikke for fiske på grunnere vann enn 25 meter i perioden fra og med 15. juni til og med 15. mars. Det er gitt en dispensasjon fra forbudet i indre fjord, og 15 dispensasjoner i ytre fjord.

Det er kun ett fartøy som driver med garnfiske på heltid i Oslofjorden. Disse fiskerne har ikke noe alternativt driftsgrunnlag, og vil falle ut av fisket dersom dispensasjonsadgangen fjernes. Dette vil føre til tap av tradisjonell kunnskap som har bidratt til den historiske kystkulturen i området. I indre fjord har det i perioden 2020-2023 vært fisket om lag 3 tonn fisk i året, hvorav rundt ett tonn har vært torsk. I ytre fjord har det i samme periode vært fisket i gjennomsnitt rundt 1,6 tonn fisk i året, med ingen registrert fangst av torsk. Det er ikke snakk om store mengder fangst i dette fiskeriet, og de samfunnsøkonomiske konsekvensene av at dette fisket avvikles vil være lave. Det vil imidlertid være et dramatisk tiltak for aktørene som mister hele sitt driftsgrunnlag og må legge ned sin aktivitet. Å fjerne dispensasjonsadgangen vil bidra til å redusere fangst av fisk i Oslofjorden.

Adgangen til å gi dispensasjon fra forbudet mot fiske i gytefelt for torsk fjernes

Det er i dag forbud mot alt fiske i 14 definerte områder i gyteperioden fra 1. januar til 30. april. Det er åpnet for en enkelt dispensasjon fra forbudet for å kunne legge til rette for videreføring av kaisalg som omsetningsform. Dispensasjonen er avgrenset til spesifiserte fiskefelt vest for Nesodderlandet. Den enkelte dispensasjonen har marginal effekt både på fiskebestandene i form av bifangst, og i form av verdiskaping. En fjerning av

dispensasjonsadgangen vil antakelig ikke ha merkbare konsekvenser utover konsekvensene for den enkelte aktøren som må legge om driften. Å fjerne dispensasjonsadgangen vil bidra til å redusere fangst av fisk i Oslofjorden.

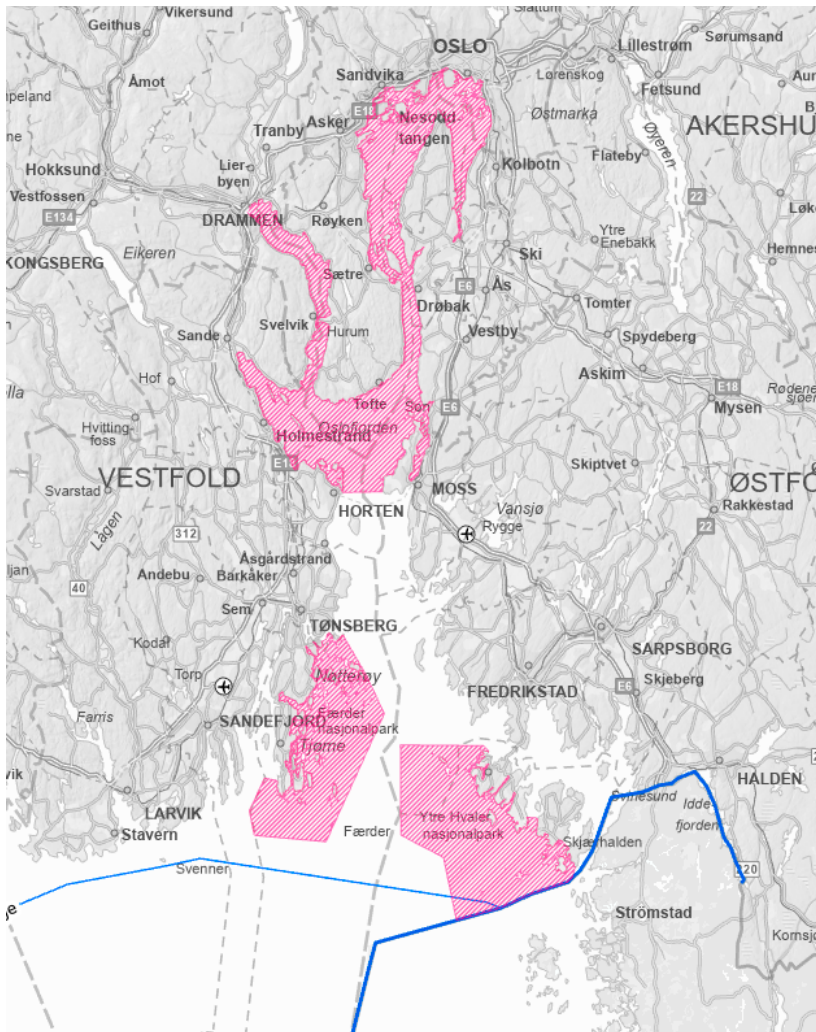
Nullfiskeområder

Alt fiske forbys i nullfiskeområde 1 (Indre fjord)

Alt fiske forbys i nullfiskeområde 2 (Færder nasjonalpark)

Alt fiske forbys i nullfiskeområde 3 (Hvaler nasjonalpark)

Det foreslås å innføre tre større nullfiskeområder i Oslofjorden, der det ikke vil tillates noen form for fiske, hverken i form av yrkesfiske eller fritidsfiske. Tiltaket foreslås med en tidsbegrensning på 10 år. Områdene ligger i indre fjord nord for Horten og Moss, og i Hvaler og Færder nasjonalparker i ytre fjord. Nullfiskeområdene foreslås som tre separate tiltak, og det bes om høringsinnspill til hvert enkelt område. Dette på bakgrunn av blant annet lokale forskjeller i aktivitetsnivå, næringsvirksomhet og miljøtilstand mellom de ulike områdene. Dersom nullfiskeområder vurderes som et egnet verktøy i etterkant av høringen kan bli aktuelt å vurdere om alle tre områdene bør innføres, eller om det er mer hensiktsmessig å innføre ett eller to områder. Det bes også om innspill til denne problemstillingen.

Figuren viser de tre foreslåtte nullfiskeområdene, samt grunnlinjene i blått. Områdene kan også sees i [Fiskeridirektoratets kartfunksjon](#).

I tidligere vurderinger av muligheten for bruk av nullfiskeområder i Oslofjordområdet ble det pekt på svakheter som manglende kartarbeid, manglende finansiering og usikkerhet knyttet til risikofaktorer. Blant annet var ikke vurderinger av miljøtilstand og påvirkning fra andre sektorer inkludert i vurderingene. Det ble også lagt til grunn at god involvering av fiskerinæringen i utformingen av områdene var nødvendig. Oslofjorden er et svært miljøpåvirket område, og det er usikkerhet knyttet til hvordan økosystemet vil respondere på nullfiskeområder. Det må anses som sannsynlig at miljøtilstanden vil kunne begrense effektene av tiltaket. Departementets vurdering er at den alvorlige situasjonen i Oslofjorden tilsier at det kan være nødvendig å vurdere bruk av nullfiskeområder for å oppnå bredere økosystemeffekter.

Nullfiskeområder er inngripende overfor både yrkesfiskere og fritidsfiskere. For fritidsfiske i Oslofjorden kan nullfiske i 10 år føre til en svekkelse av kystkulturen, der befolkningen mister et viktig grunnlag for friluftsliv, og barn i områder rundt fjorden vil ikke vokse opp med et forhold til fritidsfiske. Det foreligger et svakere kunnskapsgrunnlag for å vurdere konsekvensene nullfiskeområder vil ha for fritidsfiskere enn for yrkesfiskere. Det er likevel

ingen tvil om at nullfiskeområder er et inngripende tiltak overfor fritidsfiskere, og at mange vil oppleve å miste tilgangen til friluftsopplevelser knyttet til fiske i fjorden. Samtidig er situasjonen for fiskebestandene i Oslofjorden så alvorlig at alle grupper som høster av bestandene, herunder fritidsfiskere, må bidra til å få bestandene opp igjen. Økte bestander vil danne grunnlag for et aktivt friluftsliv innenfor fritidsfiske på et senere tidspunkt, og på sikt bidra til at denne formen for friluftsliv kan fortsette langs Oslofjorden.

I valg av områder er det tatt utgangspunkt i nasjonalparkene i ytre fjord, samt at tilstanden i indre fjord vurderes som dårligst og at det er her det sannsynligvis foregår mest fritidsfiske fra land ettersom det er området med høyest befolkningstetthet. Det er også lagt vekt på at det skal være mulig å videreføre et rekefiske selv om tilgjengelige områder reduseres. Grensen for det foreslåtte området i indre fjord er dratt mellom Horten og Moss. Dette er foreslått fordi det i større grad foregår yrkesfiske utenfor Drøbakssundet enn innenfor. Ved å inkludere området ut til linjen mellom Horten og Moss sikres det at nullfiskeområdet har en større effekt i form av at fiskepresset fra yrkesfiske i indre fjord faktisk reduseres betydelig. Når det gjelder de foreslåtte områdene i nasjonalparkene kan det være behov for justering av grensen av praktiske årsaker. Det bes om at dette vurderes i høringsinnspill fra relevante instanser.

I yrkesfisket vil de foreslåtte nullfiskeområdene kunne føre til at noen aktører vil legge ned sin drift. Videre vil tiltaket fjerne viktige felt fra rekeflåtens fangstområder, og skape økt fiskepress på områdene som forblir åpne for fiske. Nullfiskeområdene vil forsterke de negative konsekvensene som flere av de øvrige tiltakene vil påføre rekeflåten, i form av tap av fangstområder, mindre effektivt fiske, økte kostnader til drivstoff som følge av at fartøy må gå lengre for å fangste, samt redusert lønnsomhet. Selv om områdene som inngår i de foreslåtte nullfiskeområdene er viktige områder, spesielt for den minste fartøygruppen, er det også mye fiske etter reke som foregår i områdene som forblir åpne. I tillegg har en høy andel av fartøyene også fangst i andre områder enn Oslofjorden. Fiskeridirektoratet forventer ikke at innføringen av nullfiskeområder innebærer noen risiko for at rekekvoten ikke blir fisket opp, fordi fangsten som tas innenfor nullfiskeområdene kan tas i andre områder.

Departementet vurderer det slik at dersom den minste gruppen hensyntas ved at de større fartøyene må fiske utenfor grunnlinjene, kan det forventes at alle lengdegruppene har rimelige muligheter til å legge om sitt fangstmønster og fortsette sin virksomhet. Ved å innføre nullfiskeområder vil rekefisket flyttes fra de mest effektive områdene til mindre effektive områder. Dette vil medføre kostnader i form av mindre effektiv høsting av ressursene. Dette vil også medføre at fartøy må reise lengre for å fiske, noe som gir økt drivstofforbruk og dermed antakelig en økning i klimagassutslippene fra dette fiskeriet.

Departementet vurderer det slik at det i utgangspunktet hadde vært ønskelig med mer kunnskap før det eventuelt innføres nullfiskeområder i Oslofjorden på grunn av de omfattende konsekvensene dette vil kunne få for den lokale næringen. Likevel tilsier situasjonen i Oslofjorden at nye virkemidler bør vurderes innført. Fiskeridirektoratet er også klare i sin tilrådning om at usikkerheten rundt effektene av enkelttiltak ikke bør brukes som grunnlag for å fortsette som før.

Fiske etter reke med rekeetrål og fisket etter krepss med krepsetrål forbys innenfor grunnlinjene for fartøy med hjemmelslengde over 11 meter

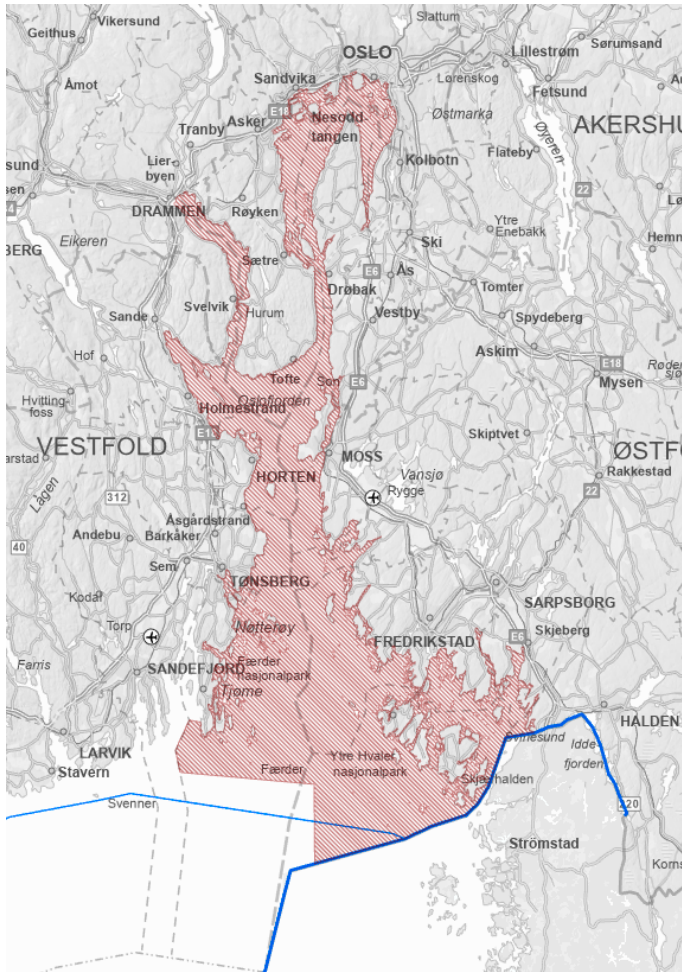
Ved å stenge viktige rekefelt i de foreslåtte nullfiskeområdene som for deler av næringen utgjør en stor del av deres fangstgrunnlag, må fiskepresset i de resterende områdene forventes å øke betraktelig. Det foreslås derfor å innføre et havdelingstiltak i rekefisket, slik at de minste fartøyene prioriteres i de resterende åpne områdene i ytre fjord.

Fiskeridirektoratets data viser at de foreslåtte nullfiskeområdene er viktige felt for de minste fartøyene. De større fartøyene har i større grad annet driftsgrunnlag i tillegg til reker, og mange fisker også i områder utenfor Oslofjorden.

Ved å kun tillate de større fartøyene å fiske utenfor grunnlinjene, vil en lette omstillingen for den minste gruppen som har begrensede muligheter til å fiske lengre ut, og dermed legge til rette for fortsatt aktivitet i den lokale rekeflåten. Å forby fiske innenfor grunnlinjen for de større fartøyene innebærer at disse må reise lengre for å fiske enn de gjør i dag, noe som vil medføre økt drivstofforbruk. Tiltaket vil bidra både til å redusere den totale påvirkningen på økosystemet i Oslofjorden, og lette omstillingen og havdelingskonflikter dersom det er ønskelig å innføre nullfiskeområder. Den totale reduksjonen av påvirkningen på økosystemet ved å redusere antallet rekefartøy som fisker i Oslofjorden står seg uavhengig av om det innføres nullfiskeområder eller ikke, og det bes derfor om innspill til dette tiltaket både som et tiltak for å skjerme den minste flåten ved innføring av nullfiskeområder, og som et selvstendig tiltak.

Fiske etter brisling og sild forbys i Oslofjorden, innenfor en linje som følger de sørlige grensene til nasjonalparkene

Det foreslås å forby fiske etter brisling og sild innenfor den sørlige grensen av nasjonalparkene i Oslofjorden, som fremstilt i kartet under. Området omfatter et areal på 1710 km². Tiltaket foreslås med en tidsbegrensning på 10 år.

Figuren viser det foreslåtte forbudsområdet i rødt, samt grunnlinjene markert i blått. Området kan også sees i [Fiskeridirektoratets kartfunksjon](#).

Bakgrunnen for det foreslåtte forbudsområdet er en vektlegging av brislingens rolle som nøkkelart i næringskjeden i økosystemet, og tar utgangspunkt i en økosystembasert tilnærming. Det foreligger ikke forskningsresultater fra Oslofjorden som evaluerer effekten på andre arter av fisket etter pelagiske arter. Havforskningsinstituttet arbeider med å undersøke brislingens rolle som nøkkelart i Oslofjorden. En eventuell innføring av de tre foreslåtte nullfiskeområder vil i liten grad treffe det pelagiske fisket ettersom dette fisket hovedsakelig foregår utenfor de foreslåtte områdene, og det er derfor behov for ytterligere tiltak dersom påvirkningen fra det pelagiske fisket i Oslofjorden skal reduseres.

Det kan være gode biologiske grunner for å begrense uttaket av brisling fra økosystemet. Likevel tyder mye på at tilstanden til brislingbestanden i Oslofjorden er relativt god, og det er lite bifangst av andre arter i dette fisket. Omfanget av den indirekte påvirkningen fra fisket etter brisling og sild i form av ringvirkninger i næringskjeden er usikker. Samtidig er dette et tiltak som potensielt kan bidra til positive effekter gjennom hele økosystemet. Tiltaket vil redusere uttaket av brisling i Oslofjorden og dermed styrke dens bidrag til økosystemet som en nøkkelart. Det er få aktører som treffes av forbudet, og en del av disse har fangstgrunnlag også i andre områder. Det er ikke satt en egen kvote for fjordbestanden, slik det gjøres i enkelte andre fjorder. Fiskeriet i Oslofjorden foregår på en kvote som også omfatter bestanden av havbrisling i Skagerrak. I noen andre fjorder er fisket etter brisling blitt stengt

enkelte år, av hensyn til situasjonen i den lokale bestanden av brisling. Dette kan tale for å begrense uttaket av brisling i Oslofjorden inntil man har minst like god kunnskap om denne bestanden som man har i fjordene der det settes egne kvoter for kystbrisling.

Tiltaket er inngripende overfor de aktørene som fisker etter sild og brisling i det foreslåtte forbudsområdet. Fisket i Oslofjorden fremstår som effektivt, og ved å flytte denne aktiviteten til andre områder kan dette medføre økte kostnader og potensielt økte klimagassutslipp som følge av et mindre effektivt fiske. Ettersom aktørene i stor grad allerede har fangstgrunnlag i andre områder, vurderes det i utgangspunktet ikke som nødvendig å vurdere eventuell kompensasjon for bortfall av fangst i dette fisket. Det kan imidlertid være noen aktører som får fangstgrunnlaget redusert så betydelig at det vil være hensiktsmessig å vurdere om disse skal kompenseres. Dette vil vurderes nærmere i etterkant av høringen og når det er tatt stilling til hvilke tiltak som skal innføres. Det er tradisjonell fiskerikunnskap knyttet til dette spesialiserte fiskeriet. Noe av denne kunnskapen vil kunne gå tapt dersom aktørene ikke er i stand til å legge om sin drift som følge av forbudsområdet og legger ned sin drift.

Departementet ser at det kan være praktiske grunner til å justere grensene for forbudsområdet, samtidig som den forventede reduksjonen i fiskepresset bør opprettholdes. Det bes om at de foreslåtte grensene vurderes i høringsinnspill fra relevante instanser.

Fartøy med hjemmelslengde over 13 meter i fiske etter brisling og sild kan kun fiske utenfor grunnlinjene

Det foreslås å forby fiske etter sild og brisling innenfor grunnlinjene i området for fartøy med hjemmelslengde over 13 meter. En slik regulering vil tillate at de minste fartøyene får fortsette å fiske i fjorden, men bidrar likevel til å redusere uttaket av sild og brisling i fjorden. Dette vil også bidra til å begrense vekst i fisket etter pelagiske arter i Oslofjorden. Videre tilsvarende dette den foreslåtte reguleringen for rekefiske, der kun fartøy under 11 meter får fiske innenfor grunnlinjene. Ettersom de fleste fartøyene som fisker brisling i Oslofjorden allerede har betydelige fangster utenfor Oslofjorden antas det at disse fartøyene også rent praktisk er i stand til å fiske utenfor grunnlinjene. Fisket i Oslofjorden fremstår som effektivt, og ved å flytte denne aktiviteten til andre områder kan dette medføre økte kostnader og potensielt høyere klimagassutslipp som følge av et mindre effektivt fiske. Tiltaket er inngripende for de fartøyene som mister tilnærmet all sin kystnære fangst. Tiltaket vil bidra til å redusere uttaket av brisling i Oslofjorden og styrke dens bidrag til økosystemet som en nøkkelart, og også bidra til å begrense vekst i dette fiskeriet. Samtidig vil den tradisjonelle kunnskapen knyttet til dette fiskeriet kunne opprettholdes gjennom de fartøyene som fortsatt kan fiske i fjorden.

Klima- og miljødepartementets vurderinger og forslag om tiltak i fisket etter anadrom laksefisk

Situasjonen for livet i Oslofjorden er svært alvorlig. Fiskeri er blant de største påvirkningene, sammen med blant annet avrenning fra jordbruk og utslipp fra avløp. Oslofjorden er et økosystem med store utfordringer. Dette innebærer blant annet påvirkning fra fiskeriaktivitet,

høy tilførsel av næringsalter, og nedbygging og utfylling av strandsone og strandnære oppvekstområder for bl.a. fiskeyngel. Den samlede belastningen på fjorden har blitt for stor, og fjorden har blitt et økosystem i ubalanse. Sekretariatet for Oslofjordrådet har i siste statusrapport (2022-2023) om gjennomføring av tiltak i Oslofjordplanen påpekt at det er nødvendig å gjenoppbygge rovfiskbestandene, ved at store områder holdes stengt for fiske, inkludert bunntåling. Klima- og miljødepartementet viser til at det er et eget punkt i Oslofjordplanen om å vurdere nærmere regulering av trålaktiviteten.

Departementet viser til at Miljødirektoratet i sine faglige råd om nye fiskeritiltak støttet opprettelse av store og robuste nullfiskeområder, slik som Fiskeridirektoratet skisserte i sitt tredje alternativ i sine faglige råd. Etter en helhetsvurdering konkluderte Miljødirektoratet med at fiskeforbudet i nullfiskeområdene bør inkludere anadrom laksefisk. Det er fiske etter sjørret som er det dominerende fisket etter anadrom laksefisk i Oslofjorden. Til tross for at tilstanden for livet i Oslofjorden er alvorlig, er status for noen fiskebestander rundt Oslofjorden god, som sjørret og makrell. Hva angår sjørreten er det nok gytefisk til at sjørret-bestandene oppnår sin produksjonskapasitet. Strengere reguleringer i fritidsfisket etter sjørret er derfor ikke et nødvendig tiltak for å sikre mulighetene for fremtidig sjørretfiske i fjorden. Miljødirektoratet la i sine faglige råd avgjørende vekt på at tilstanden i Oslofjorden er såpass alvorlig, Oslofjordplanens mål og ambisjoner, og muligheten for kontroll av et forbud mot saltvannsfiske. Direktoratet peker på at arbeidet med Oslofjorden understreker viktigheten av helhetlig tilnærming og samkjørte tiltak i alle sektorer.

I Oslofjorden er det i dag åpnet for fiske etter anadrome laksefisk med stang og håndsnøre, fra land og båt, hele året. I Drammensfjorden er det åpnet for fiske etter anadrome laksefisk med kilenot. Ved utløp av vassdrag med anadrome laksefisk har statsforvalteren mange steder fastsatt begrensninger på alt fiske, også stangfiske. Dette er mindre områder, og strekker seg som hovedregel ikke lenger enn to kilometer fra grensen elv-sjø. Statsforvalteren fastsatte 23.05.2024 ny forskrift om fiske ved utløp av vassdrag med anadrome laksefisk i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus, for å gi anadrome laksefisk nødvendig beskyttelse i et område av sjøen der fisken kan være særlig utsatt for overbeskatning.

Høsting og annet uttak av naturlig viltlevende dyr, herunder anadrome laksefisk, skal følge av lov eller vedtak med hjemmel i lov, jf. naturmangfoldloven § 15. Vedtak om å tillate fiske etter anadrome laksefisk hjemles i lakse- og innlandsfiskloven § 33, og fattes i samsvar med naturmangfoldloven og lakse- og innlandsfisklovens formål, som er å sikre at naturlige bestander av anadrome laksefisk forvaltes slik at naturens mangfold og produktivitet bevares. Innenfor disse rammer skal loven gi grunnlag for utvikling av bestandene med sikte på økt avkastning til beste for rettighetshavere og fritidsfiskere. Fiske av lakse- og innlandsfisk kan i utgangspunktet bare tillates når best tilgjengelig dokumentasjon tilsier at arten produserer et høstingsverdig overskudd, jf. naturmangfoldloven § 16 tredje ledd. Dette innebærer at høstingen skal være bærekraftig, og at bestandene skal kunne utvikle seg innenfor sikre biologiske rammer.

Forvaltningen av anadrome laksefisk er bestandsrettet, og den enkelte bestand skal i utgangspunktet ha et høstbart overskudd før det kan vurderes å tillate et fiske på bestanden.

Naturmangfoldloven § 16 fjerde ledd angir tilleggshensyn som det skal legges vekt på ved avgjørelsen om å tillate høsting. Dette omfatter blant annet artens betydning for næring eller rekreasjon og høstingstradisjon i vedkommende område. Ved avgjørelsen om å tillate høsting, og om framgangsmåten ved høsting, skal det også legges vekt på artens funksjon i økosystemet og den virkning høstingen kan ha på det biologiske mangfold for øvrig.

Forslag til nye fiskeritiltak i fisket etter anadrom laksefisk i Oslofjorden

Det foreslås nye, strengere reguleringer av fisket etter anadrom laksefisk. I nullfiskeområdene foreslår departementene stans i alt fiske. Dette vil følgelig også gjelde fiske etter anadrom laksefisk. Departementene sender derfor på høring forslag til endringer i forskrift 15. mars 2021 nr. 797 om fiske etter anadrome laksefisk i sjøen.

Klima- og miljødepartementet foreslår at anadrom laksefisk bør omfattes av nullfiskeområder på lik linje med all saltvannsfisk. Tilstanden for økosystemene i Oslofjorden er så alvorlig, at det kan forsvares at det tas i bruk ekstraordinære virkemidler, også utover det som følger av en ren bestandsrettet forvaltning. Forskriftsendringene foreslås til tross for at bestandene av sjøørret i fjorden i hovedsak er bærekraftige. Fisketrykket fra fritidsfiske i fjorden er imidlertid betydelig, og sammenlignbart med påvirkningen fra yrkesfisket. Det er derfor viktig at tiltakene for både fritidsfiske og yrkesfisket er kraftfulle og enhetlige. Departementet vurderer at det bør legges avgjørende vekt på at tilstanden i Oslofjorden er svært alvorlig med høy samlet belastning. I departementenes foreslåtte forskriftsendringer er derfor tilleggshensyn som følger av naturmangfoldloven § 16 fjerde ledd, om den virkning høstingen kan ha på det biologiske mangfold for øvrig, sterkt vektet.

Videre vurderes det at kontrollen med reguleringene vil bli enklere med totalforbud mot fiske i områdene og forbudet vil også være enklere å kommunisere/ informere om. Departementet vurderer videre at ethvert fiske medføre risiko for bifangst av andre arter. Situasjonen i Oslofjorden er nå så dårlig at all bifangst utgjør en risiko og det er helt avgjørende er at den samlede belastningen på fjorden reduseres.

Innføring av forbud mot fiske etter sjøørret i nullfiskeområder vil ha konsekvenser for rekreasjon og friluftsliv i de aktuelle områdene. Sjøørretfisket er populært og utbredt blant fritidsfiskere, og lokale sports- og fritidsfiskeforeninger har mye fokus på dette fisket. Å kunne fiske fritt i sjø er en etablert rett i Norge og dette er for mange viktig for friluftsliv og naturopplevelser. Begrensninger i tilgjengelighet til fiske i store deler av Oslofjorden kan få konsekvenser for rekrutteringen til friluftsliv og lokalt engasjement knyttet til restaurering av gytebekker.

Departementet foreslår etter en samlet vurdering å ikke åpne for fiske etter anadrome laksefisk ved etablering av foreslåtte nullfiskeområder i Oslofjorden. Foreslått endring framgår av vedlagte forslag til forskrift om endringer i forskrift 15. mars 2021 nr. 797 om fiske etter anadrome laksefisk i sjøen.

Klima- og miljødepartementet vil ta nærmere stilling til om det også er behov for klargjøring av rettstilstanden, ved endringer i regionale forskrifter om fiske ved utløp av vassdrag

(forskrift 28. mars 2022 nr. 482 om fiske ved utløp av vassdrag med anadrome laksefisk, Vestfold og Telemark og forskrift 23. mai 2024 nr. 829 om fiske ved utløp av vassdrag med anadrome laksefisk i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus). Det samme vil gjelde for de berørte nasjonalparkforskriftene (forskrift 26. juni 2009 nr. 883 om vern av Ytre Hvaler nasjonalpark, Hvaler og Fredrikstad kommuner, Viken og forskrift 23. august 2013 nr. 1029 om vern av Færder nasjonalpark, Nøtterøy og Tjøme kommuner, Vestfold).

Økonomiske og administrative konsekvenser av forslagene

Generelt

Enkelte av de foreslåtte tiltakene vil kunne medføre økte kostnader knyttet til informasjonsarbeid og kontrollvirksomhet. Flere av de foreslåtte tiltakene vil medføre økonomiske konsekvenser for fiskerinæringen og mottakene i området, i form av reduserte fangster og landinger. De mest inngripende tiltakene vil kunne føre til at noen aktører vil legge ned sin drift. Tiltakene vil også innebære konsekvenser for fritidsfiskere og friluftslivet knyttet til fjorden. Disse konsekvensene vil i hovedsak være rekreasjonsverdier og tradisjonell kunnskap, og de direkte økonomiske konsekvensene i form av verdiskaping vil være lave. Etter at tiltak er innført, vil det være behov for følgeforskning for å undersøke effekter av tiltakene, noe som kan gi økte offentlige utgifter. Det kan også være særlige grunner for å vurdere kompensasjonsordninger eller lignende for deler av næringen. Dette vil vurderes nærmere i etterkant av høringen.

Fritidsfiske

Uttak og deltakelse i fritidsfisket, både etter marine arter og anadrom laksefisk, er i liten grad kvantifisert sammenlignet med i yrkesfisket. Man har ikke gode anslag for uttaket i fritidsfisket, men det vurderes at uttaket er sammenlignbart med i yrkesfisket. Vi vet derimot at mange innbyggere deltar i fritidsfiske i Oslofjorden. I SSBs levekårsundersøkelse fra 2021 svarte i underkant av en tredjedel av respondenter fra de daværende fylkene rundt Oslofjorden at de hadde fisket det siste året (Oslo: 28 %, Viken: 34 %, Vestfold og Telemark: 33 %). En stor begrensning i disse resultatene er at det ikke skilles mellom fiske i saltvann og ferskvann.

Det kan oppstå administrative kostnader grunnet økt behov for kontroll- og informasjonsarbeid i forbindelse med tiltakene som treffer fritidsfisket. Sjøtjenesten anbefaler at regelendringer følges opp med en kommunikasjonsplan samt økt kontroll og tilstedeværelse. Nullfiskeområder vil kunne kreve koordinert samarbeid mellom ulike etater for å kontrollere etterlevelse av tiltakene. Å følge opp tiltakene som treffer fritidsfisket vil være mer ressurskrevende enn for yrkesfisket, der man i dag har gode systemer for kontroll. Det vil være svært krevende å informere fritidsfiskere om nye forvaltningstiltak i Oslofjorden, uavhengig av hvilke tiltak som vedtas. Fritidsfiskere er en sammensatt gruppe, spesielt rundt Oslofjorden og det vil være nødvendig med informasjonsarbeid gjennom ulike kanaler.

Fritidsfiske etter marine arter

Det kreves ikke registrering for å delta i fritidsfisket etter marine arter, utenom i hummerfisket, og det er ingen krav til forkunnskaper, opplæring eller rapportering. Dermed finnes det også svært lite data om omfanget av fritidsfiske. En stor overvekt av de 6574 deltakerne registrert i hummerfisket i fylkene rundt Oslofjorden i 2024 var fritidsfiskere.¹

Det er utfordrende å kvantifisere konsekvensene av bortfall av rekreasjonsmuligheter i form av fritidsfiske. NFD vurderer at de økonomiske konsekvensene av å innføre tiltakene som er foreslått i fritidsfisket samlet sett er begrensede.

Fiske etter anadrom laksefisk

Vi har lite tall for fangst i sjørretfisket i Oslofjorden. Foreløpige data fra Havforskningsinstituttet fra en stor undersøkelse fra Svenskegrensen til og med Vestfold, i perioden 1. april 2018 til 31. mars 2019, viser at det ble avlivet 13 755 sjørret i perioden. I tillegg ble det sluppet ut igjen ca. 45 000 sjørret (fang og slipp, eller fordi det var mange som var under minstemålet) (Kleiven et al. Manuskript). Rapport 1857 fra Nina m.fl. (2021)² fant at på Sør-Østlandet var det 34 % av fritidsfiskerne som fisket etter sjørret.

KLD vurderer at det ikke vil bli store økonomiske eller administrative konsekvenser ved å ikke åpne for fiske etter anadrom laksefisk i de aktuelle områdene. Det kan oppstå administrative kostnader grunnet økt behov for kontroll- og informasjonsarbeid i forbindelse med tiltakene som berører anadrom laksefisk, herunder kontroller og tilsyn ved Statens Naturoppsyn. Økonomi rundt selve fisket er lite undersøkt og vi har lite tall for fangst i sjørretfisket i Oslofjorden. Så langt vi vet, så er det mest lokale som fisker i disse områdene, og at det derfor er lite omsetning av annet enn fiskeutstyr. Det er rekreasjonsverdien som er dominerende.

KLD vurderer at innføring av forbud mot fiske etter anadrom laksefisk i nullfiskeområder i hovedsak vil ha konsekvenser for rekreasjon og friluftsliv i de aktuelle områdene. De tre foreslåtte nullfiskeområdene utgjør om lag halvparten av Oslofjordens areal, og nullfiske i disse områdene vil ramme rekreasjonsmuligheter i form av fiske etter anadrom laksefisk for fiskere som bruker disse delene av Oslofjorden.

Forslaget innebærer at det ikke lenger blir åpnet for kilenotfiske i Drammensfjorden. Det var sju påmeldte fiskere i 2024. I Buskerud og Oslo/Akershus ble det rapportert fisket til sammen 103 kg anadrome laksefisk med kilenot ifølge SSB.

¹ Antall registrert i hummerfisket i 2024 med bostedsadresse i Østfold, Oslo, Akershus, Buskerud, Vestfold eller Telemark. Man vet ikke hvor mange av disse som har fisket i et annet fylke, eller hvor mange fra andre fylker som fisker i Oslofjorden.

² <https://brage.nina.no/nina-xmllui/bitstream/handle/11250/2679961/ninarapport1857.pdf?sequence=6&isAllowed=y>

Yrkesfiske

Det vises til vurderingene under hvert enkelt tiltak. Tiltakene som foreslås vil få store økonomiske konsekvenser for enkelte aktører. Muligheten for omstilling vil variere mellom de ulike fiskeriene og mellom ulike fartøygrupper i de enkelte fiskerier.

Fjerning av dispensasjonene som er gitt fra gjeldende reguleringer vil føre til at noen av aktørene dette gjelder vil oppleve at deres næringsgrunnlag reduseres, og for noen vil dette kunne føre til at de legger ned sin drift. Aktører som må forventes at faller ut av fisket inkluderer aktører som driver et tradisjonelt garnfiske. De fleste av disse driver imidlertid ikke fiske på fulltid. Videre vil fjerningen av dispensasjonsadgangene svekke næringsgrunnlaget for å drive kaisalg betraktelig. Rekestrålfartøyene vil miste deler av sitt næringsgrunnlag som følge av at dispensasjoner fra påbudet om sorteringsrist fjernes, og av at oppsamlingspose og krepsespalte forbys, ettersom dette vil minimere bifangst av fisk i dette fiskeriet.

Forbudet mot fiske med konvensjonelle redskaper som er egnet til å fiske bunnfisk vil føre til at aktører som fisker med disse redskapene vil måtte legge ned denne aktiviteten. Omfanget av fiske med slike redskaper er imidlertid allerede svært begrenset i Oslofjorden.

De foreslåtte nullfiskeområdene, samt det foreslåtte forbudsområdet for brisling og sild, vil uten tvil ha de største økonomiske konsekvensene blant tiltakene. Nullfiskeområdene er imidlertid utformet med et fokus på at det skal være mulig å videreføre et rekefiske selv om det blir mindre områder å drive fiske på enn tidligere. Selv om nullfiskeområdene må forventes å redusere lønnsomheten i rekefisket, antas det at de fleste fartøyene vil kunne omstille sitt fiske til områdene som forblir åpne, og det forventes ikke utfordringer i form av at rekekvoten ikke fiskes opp. Dersom havdelingstiltaket som forbyr rekefartøy over 11 meter å fiske innenfor grunnlinjene innføres i kombinasjon med nullfiskeområder, forventes det at den økonomiske byrden fordeles jevnere mellom lengdegruppene, ettersom de større fartøyene har større mulighet for å fiske i områder utenfor Oslofjorden. Det er utfordrende å forutse nøyaktig hvordan fartøyene i rekeflåten vil tilpasse seg slike endringer i reguleringene, men vurderes som ikke usannsynlig at noen fartøy vil falle ut av fisket.

Det foreslåtte forbudsområdet for fiske etter brisling og sild vil påføre noen fartøy betydelige økonomiske konsekvenser. Dette fisket har imidlertid et fåtall fartøy, der ett fartøy står for det meste av fangsten. Fartøyene det gjelder vil miste nesten alt av sine kystnære pelagiske fangster i Skagerrak. De fleste av fartøyene fisker imidlertid også relativt store kvantum utenfor Skagerrak. Det å forventes økte kostnader av å fiske tilsvarende kvantum utenfor forbudsområdet.

Fiskemottak

Fra 2013 til 2023 ble det landet fangster i 23 kommuner langs Oslofjorden. Av disse er det mottak i Hvaler og Sandefjord som synes å være de viktigste fiskemottakene. I Hvaler landes det i gjennomsnitt fangster til en verdi av over 40 millioner kroner i året, og i Sandefjord for over 10 millioner kroner. Det landes i snitt nesten 1700 tonn fangster fra Oslofjorden hvert år, hvorav rundt 560 tonn landes i utlandet. Det er rekefangstene som er viktigst for mottakene rundt Oslofjorden, samt noe bifangst av fisk i rekefisket. I 2023 ble det landet rundt 20 tonn

torskfisk, 5 tonn bruskfisk og 13 tonn flatfisk, annen bunnfisk og dypvannsfisk som bifangst fra rekefisket i Oslofjorden. Det er ingen mottak i Oslofjorden som tar imot større fangster av brisling og sild.

Påbud om sorteringsrist og forbud mot oppsamlingspose vil føre til at bifangst av fisk i rekefisket vil minimeres, noe som vil redusere landingene av fisk ved mottak i Oslofjorden. Videre kan nullfiskeområdene, samt forslaget om at kun rekefartøy under 11 meter kan fiske innenfor grunnlinjene, endre fartøyenes landingsmønster og føre til at en større andel av fangstene landes utenfor Oslofjordområdet, eller i utlandet.

Det må forventes at tiltakene som foreslås vil redusere lønnsomheten for lokale fiskerimottak og redusert verdiskapning på land.

Forslag til lokal forskrift om regulering av fiske i Oslofjorden

Forskrift om regulering av fiske i Oslofjorden

Fastsatt av Nærings- og fiskeridepartementet med hjemmel i lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av villlevende marine ressursar (havressurslova) § 16 og § 22.

Kapittel 1. Formål, definisjoner og virkeområde

§ 1. Formål

Formålet med denne forskriften er å bidra til å gjenoppbygge økosystemet i Oslofjorden

§ 2. Geografisk avgrensning

Denne forskriften gjelder for Oslofjorden definert som hele sjøområdet innenfor grunnlinjen fra og med Telemark til grensen mot Sverige. Området definert som Oslofjorden er vist i kartverktøy på Fiskeridirektoratets nettsider.

§ 3. Saklig avgrensning

Denne forskriften regulerer begrensninger på fiske etter fisk og skalldyr med unntak av anadrom laksefisk slik det er definert i lov 15. mai 1992 nr. 47 om lakse- og innlandsfiske m.v. § 5 bokstav a.

§ 4. Definisjoner

Med rekreasjonsfiske menes fiske fra fartøy som ikke er merkeregistrert og fiske fra land. Med ervervsmessig fiske menes fiske med merkeregistrert fartøy.

Kapittel 2. Forbud mot rekreasjonsfiske og ervervsmessig fiske

§ 5. Forbud mot å fiske torsk

Det er forbudt å fiske torsk. Det er likevel adgang til å beholde torsk som tas som uunngåelig bifangst ved fiske etter andre arter, og som ikke er levedyktig. Forbudet gjelder også ved dykking.

§ 6. Periodevis forbud mot å fiske i gytefelt for torsk

Fra 1. januar til og med 30. april er alt fiske forbudt i gytefelt for torsk. Forbudet gjelder også ved dykking. Gytefeltene ligger i indre fjord, Frebergsvik, Mossesundet, Sletterhausen, Hvaler, Fossingfjorden og Skåtøysund. Gytefeltene er nærmere definert med koordinater i forskrift 25. mars 2019 nr. 321 om forbud mot å fiske i gytefelt for torsk, og er vist i kartverktøy på Fiskeridirektoratets nettside.

§ 7. Forbud mot å fiske med redskaper egnet til å fange bunnfisk

Det er forbudt å fiske med bunnsatte garn, line, snurrevad, ruse og andre redskaper som er egnet til å fange bunnfisk.

§ 8. Nullfiskeområder

Alt fiske, også ved dykking, er forbudt i følgende områder:

1. Indre fjord

Nullfiskeområdet ligger innenfor linje som avgrenses av følgende koordinater

- 1 59° 24,938'N 010° 29,864'Ø
- 2 59° 25,127'N 010° 35,424'Ø

2. Færder

Nullfiskeområdet er definert ved følgende koordinater

- 1 59° 14,402'N 010° 28,211'Ø
- 2 59° 14,583'N 010° 29,010'Ø
- 3 59° 14,899'N 010° 28,995'Ø
- 4 59° 15,052'N 010° 29,266'Ø
- 5 59° 14,888'N 010° 29,637'Ø
- 6 59° 14,413'N 010° 29,995'Ø
- 7 59° 14,474'N 010° 30,395'Ø
- 8 59° 14,983'N 010° 31,149'Ø
- 9 59° 12,260'N 010° 34,741'Ø
- 10 59° 09,645'N 010° 37,559'Ø
- 11 59° 00,394'N 010° 30,786'Ø
- 12 59° 00,499'N 010° 20,990'Ø
- 13 59° 02,195'N 010° 20,085'Ø
- 14 59° 04,553'N 010° 21,820'Ø
- 15 59° 04,455'N 010° 23,542'Ø

Fra punkt 15 til punkt 1 følger avgrensningen kystkontur.

3. Hvaler

Nullfiskeområdet er definert ved følgende koordinater

- 1 58° 59,690'N 011° 04,853'Ø
- 2 58° 58,943'N 011° 04,523'Ø
- 3 58° 58,644'N 011° 03,985'Ø
- 4 58° 57,627'N 010° 58,992'Ø
- 5 58° 56,536'N 010° 55,075'Ø
- 6 58° 55,985'N 010° 51,976'Ø
- 7 58° 55,487'N 010° 49,185'Ø
- 8 58° 59,766'N 010° 46,910'Ø
- 9 58° 59,803'N 010° 46,833'Ø
- 10 59° 01,200'N 010° 40,900'Ø
- 11 59° 07,515'N 010° 40,044'Ø

12 59° 07,838'N 010° 51,373'Ø
13 59° 07,481'N 010° 52,100'Ø
14 59° 07,438'N 010° 52,064'Ø
15 59° 07,386'N 010° 52,023'Ø
16 59° 07,377'N 010° 52,015'Ø
17 59° 07,366'N 010° 52,003'Ø
18 59° 07,355'N 010° 51,991'Ø
19 59° 07,348'N 010° 51,981'Ø
20 59° 07,332'N 010° 51,945'Ø

Fra punkt 20 til punkt 1 følger avgrensningen kystkontur.

Nullfiskeområdene er vist i kartverktøy på Fiskeridirektoratets nettsider.

Kapittel 3. Begrensninger på ervervsmessig fiske

§ 9. Forbud mot fiske av sild og brisling

Det er forbudt å fiske brisling og sild med fartøy som har største lengde på eller over 13 meter.

Det er forbudt å fiske brisling og sild med fartøy som har største lengde under 13 meter i et område som ligger innenfor en linje som er avgrenset av følgende koordinater:

1 59° 04,455'N 010° 23,542°Ø
2 59° 04,456'N 010° 23,532°Ø
3 59° 04,554'N 010° 21,819°Ø
4 59° 02,196'N 010° 20,084°Ø
5 59° 00,499'N 010° 20,990°Ø
6 59° 00,270'N 010° 41,061°Ø
7 58° 54,181'N 010° 41,909°Ø

Fra punkt 7 til Svinesund følger linjen territorialgrensen mot Sverige. Forbudsområdet er vist i kartverktøy på Fiskeridirektoratets nettsider.

§ 10. Begrensninger på fiske etter reker og kreps med trål

Det er forbudt å fiske reke og kreps med trål for fartøy med største lengde på eller over 11 meter.

I fiske etter reke og kreps med trål er det påbudt med sorteringsrist. I fiske etter reke med trål er det forbudt å fiske med oppsamlingspose og krepseåpning.

Kapittel 4. Begrensninger i rekreasjonsfiske

§ 11. Redskapsbegrensning i fiske etter fisk

Det er forbudt å fiske etter fisk med andre redskaper enn håndsnøre, fiskestang eller lignende håndholdte redskaper.

§ 12. Redskapsbegrensninger i fiske etter skalldyr

Det er forbudt å fiske skalldyr med mer enn 10 teiner. Det er forbudt å fiske hummer mer enn 5 teiner. Begrensningene i antall teiner gjelder både per person og per fartøy.

Det er forbudt å fiske reke med teiner.

- a) fra land og båt, i tidsrommet 1. mars til 30. april, i følgende områder:
- i. Ryfylkefjordene i Rogaland innenfor ei linje mellom Tungenes og Kårstø, unntatt Lysefjorden innenfor Lysefjordbrua og Skjoldafjorden nord for Borgøyna,
 - ii. Hardangerfjorden innenfor ei linje mellom Bleiknes ved Husnes og til Ystadnes ved Ølve i Kvinnherad kommune,
 - iii. Møre og Romsdal, med unntak av Smøla,
- b) fra land og båt, i tidsrommet 1. mars til 31. mai, i Trøndelag,
- c) fra båt, i tidsrommet 1. mars til 31. mai, i Nordland. I Skjerstadfjorden, innenfor Fylkesvei 17, gjelder fiskeforbudet fram til 30. juni.
- d) fra land og båt, hele året, i et område i indre Oslofjord som avgrenses ved følgende koordinater (nullfiskeområde Indre fjord):

1	59° 24,938'N	010° 29,864'Ø
2	59° 25,127'N	010° 35,424'Ø

- e) fra land og båt, hele året, i et område i Færder nasjonalpark som avgrenses ved følgende koordinater (nullfiskeområde Færder):

1	59° 14,402'N	010° 28,211'Ø
2	59° 14,583'N	010° 29,010'Ø
3	59° 14,899'N	010° 28,995'Ø
4	59° 15,052'N	010° 29,266'Ø
5	59° 14,888'N	010° 29,637'Ø
6	59° 14,413'N	010° 29,995'Ø
7	59° 14,474'N	010° 30,395'Ø
8	59° 14,983'N	010° 31,149'Ø
9	59° 12,260'N	010° 34,741'Ø
10	59° 09,645'N	010° 37,559'Ø
11	59° 00,394'N	010° 30,786'Ø
12	59° 00,499'N	010° 20,990'Ø
13	59° 02,195'N	010° 20,085'Ø
14	59° 04,553'N	010° 21,820'Ø
15	59° 04,455'N	010° 23,542'Ø

Fra punkt 15 til punkt 1 følger avgrensningen kystkontur.

- f) fra land og båt, hele året, i et område i Ytre Hvaler nasjonalpark som avgrenses ved følgende koordinater (nullfiskeområde Hvaler):

1	58° 59,690'N	011° 04,853'Ø
2	58° 58,943'N	011° 04,523'Ø
3	58° 58,644'N	011° 03,985'Ø
4	58° 57,627'N	010° 58,992'Ø
5	58° 56,536'N	010° 55,075'Ø

6	58° 55,985'N	010° 51,976'Ø
7	58° 55,487'N	010° 49,185'Ø
8	58° 59,766'N	010° 46,910'Ø
9	58° 59,803'N	010° 46,833'Ø
10	59° 01,200'N	010° 40,900'Ø
11	59° 07,515'N	010° 40,044'Ø
12	59° 07,838'N	010° 51,373'Ø
13	59° 07,481'N	010° 52,100'Ø
14	59° 07,438'N	010° 52,064'Ø
15	59° 07,386'N	010° 52,023'Ø
16	59° 07,377'N	010° 52,015'Ø
17	59° 07,366'N	010° 52,003'Ø
18	59° 07,355'N	010° 51,991'Ø
19	59° 07,348'N	010° 51,981'Ø
20	59° 07,332'N	010° 51,945'Ø

Fra punkt 20 til punkt 1 følger avgrensningen kystkontur.

Nullfiskeområdene i Oslofjorden er vist i kartverktøy på Fiskeridirektoratets nettsider.

§ 4 skal lyde (endringer strøket over):

§ 4. Fiske med kilenot og lakseverp

Det er åpnet for fiske etter anadrome laksefisk med kilenot og lakseverp i de områder og til de fisketider som er angitt i vedlegget til denne forskriften. Unntatt fra dette er fiske etter sjøørret på strekningen fra Rogaland til og med region Åfjorden i Trøndelag ~~amt-i Drammensfjorden.~~

Fisketid og øvrige bestemmelser for forvaltningsregion Østlandet i vedlegget, jf. § 4, skal lyde som følger (endringer i kursiv):

Forvaltningsregion	Beskrivelse – kommune med avgrensning	Fisketid og øvrige bestemmelser for fiske etter anadrome laksefisk med kilenot og lakseverp
Østlandet	Kommunene i <i>Telemark, Vestfold, Buskerud, Akershus, Oslo og Østfold.</i>	<i>Åpnes ikke.</i>

Forskriften trer i kraft xx.xx.xxxx